

medlet uppgår i Bankens sedlar och silfver till lika belopp, som i april 1865. Räknas härtill dess förhöjda värde motsvara det Ryska sedel och skiljemynt, som ur rörelsen försvunnit, så har effektivt ingen minskning i landets rörelsemedel egt rum; hvilket vid klagan öfver penningbristen torde observeras. Äfven från denna sida betraktad visar sig derföre landets penningställning icke i det mörker, hvori den ärade Red. förledts att försätta densamma. Det är dock obestriddigt, att landet sedan början af 1865 i utlandet lånat 7 miljoner, hvilka kommit rörelsen till godo, ehuru en stor del deraf åter ur densamma försvunnit. Det är klart nog, att den återgått till Banken, för att lösa de utsända valutorna. 10

58 HVART HAR PENNINGEN TAGIT VÄGEN?

Folkvännen n:o 30 och 33, 25. VII och 15. VIII 1866

Det finnes väl knappast någon jordbrukare som ej i dessa tider gör sig själf och andra dessa fråga; men icke allenast jordbrukaren, utan äfven köpmannen, tjenstemannen samt öfriga samhällsklasser beklaga sig öfver penningens försvinnande, och sannt är att den nu lefvande generationen ej sett en så fattig tid som denna. 20

De gamla sucka, när de tänka tillbaka på den goda tiden, då både spannmål och penningar fanns till öfverflöd – åtminstone tillräckligt, – då jordbrukaren var en burgen man och hade penningar utlånade, med ett ord, då allt var annorlunda än nu; ty nu är jordbrukaren skuldsatt, hemmanet är intecknadt till fulla värdet, och mången vet ej den ena dagen hvar han den andra skall taga bröd åt sig och sitt husfolk. Så illa står det verkligen till på många orter; – men huru har allt blifvit så förändradt? Hvart har då penningen tagit vägen? 30

Det är ingen lätt sak att tillfredsställande besvara detta spørsmål, ty orsakerna till penningens försvinnande och jordbrukarens betryckta ställning äro mångahanda; vi skola dock, so godt vi det förmå, försöka att utreda dessa förhållanden, och möjligen sedan se till, om och på havd sätt jordbrukaren kan upphjelpa sina dåliga affärer, och om det är möjligt att åter framtvunga penningen ur dess gömslen.

En af hufvudorsakerna till den allmänna fattigdomen anse vi ligga i *jordbrukets förfall*. Vi vilja ej påstå att jordbrukaren i våra dagar allmänneligen sköter sitt jordbruk sämre eller med mindre flit odlar jorden än förfädren; men också kan man ej säga att jordbruket i gemen bedrifves med större insigt eller flit än förr – och *det som ej går framåt det går bakut*. – Våra fäder voro på sätt och vis driftige jordbrukare; de uppodlade all jord som med lätthet kunde läggas under plogen, togo skörd på skörd och lämnade oss visserligen i arf något penningar, men också en dels utmattad en dels utmärglad jord, hvarom mångenstädes ganska vidsträckta s. k. hafverländer bära vittnesbörd, de der knappast nu gifva näring åt några nödvurna en- och tallbuskar. Ängarne hafva ingalunda blifvit behandlade bättre; årligen tages från dem höskördar, hvarefter de afbetas ända till roten, men ingen har tänkt på att gifva dem igen hellst någon del af den växtnäring som genom höet blifvit dem beröfvad; de fleste jordbrukare vårda sig ej ens om att genom diken förhindra moss- och tufbildning att uppstå, eller att genom rödjning utrota videbuskar och andra busk- och träarter från ängarne; det är sannerligen förunderligt att de förmå frambringa något slags gräsväxt. 40 50

Den gamla odalåkern är den enda del af jordbruket, som något så när hålles vid makt.

Sålunda skötte våra fäder sin jord och vi hafva trädt i deras fotspår, ej betänkande, att den årligen mer och mer utmattade och vårdslösa ängsjorden, åkerbrukets moder, lemnar oss allt mindre gödseltillgångar, och att vår egentliga åkerjord sålunda måste år från år försvagas.

Vi nämnde att våra fäder lemnade oss något penningar i arf. Hvar finnas då dessa penningar nu? Jo, dem hafva våra farbröder, fastrar, bröder och systrar fått vid arfskiftet, och sannolikt hafva desse köpt sig hemman, dem de sköta på samma sätt som vi våra. Under en följd af goda eller temmeligen fruktbara år hafva vi nu alla lefvat något så när drägligt, vi hafva åtminstone af jordbruket kunnat lifnära oss och betala räntor på våra skulder – ty icke allestädes har det ärfda lösöret eller kontanterna varit tillräcklige till utlösen af samarfva i lägenheten. Men som sagdt, jordens afkastning har varit i aftagande, familjen har ökats, behofven af utländska varor äfvensom andra saker, som jordbruket ej framalstrar, hafva blifvit större; ett förderligt skuldsättnings-system till lånemagasinerna har uppblomstrat; husbehofsbränningen har uppslukat sista spannmålstunnan och brännvinet uppfostrat en mängd supige, håglöse och kraftlöse jordbrukare; ingenting har kunnat sparas till den onda tiden, hvarföre man också aldeles oförberedd gick till mötes en annan stor orsak till fattigdomen: *missväxtårena*.

Våra fäder voro vane att från åkern skörda från tionde till femtonde korntalet; under goda år kunde vi påräkna åttonde å tolfte; men i en följd af år har medelskörden, dels genom åkerjordens försvagade tillstånd, dels till följe af ogynnsam väderlek, nedgått till fjerde å sjetta kornet, d. v. s. vi hafva lidit af missväxtår, vi hafva af jordens afkastning knappt kunnat lifnära oss och vårt hushåll, ännu mindre af densamma förmått betala räntor, utskylder och utländska förnödenheter. Vi hafva derföre nödgats ytterligare skuldsätta oss.

Vi tro för visso, att mången jordbrukare under dessa svåra tider ansträngt sig till det yttersta; att mången kommit till insigt af det bakvända i vårt sätt att bruka jorden; att en stor mängd jordbrukare, då de sett, huru klen afkastning den utmattade jorden förmår gifva utan medverkan af den gynnsammaste väderlek, skyndat att, äfven med lånade penningar förbättra och utvidga sitt jordbruk, i hopp att under goda år kunna taga skadan igen. Men dessa åtgärder hafva kommit för sent; de goda åren hafva ej infunnit sig; år på år hafva jordbrukarens förhoppningar lidit skeppsbrott, ty väderleken har fortfarande varit ogynnsam; räntorna hafva växt honom öfver hufvudet; lån på kort tid äro dessutom nästan de enda som kunnat erhållas, och då han varit nödsakad att återbetala dessa, innan jorden hunnit återlemna honom de i densamma nedläggda summorna, så har den naturliga följderna blifvit, att han är bragt till branten af ruin.

Missväxtårena hafva dock ej allenast drabbat landets jordbrukare med dåliga skördar: oerhörda penningesummor hafva derjemte dragits ur landet såsom betalning för från Ryssland importeradt mjöl; hvartil ännu kommer, att alla slags förnödenheter betydligt fördyrats.

Det är nemligen icke allenast omedelbart som de dåliga åren inverkar på jordbrukarens obestånd i dessa nejder. Statens allt mera tillväxande tjänstemanna personal, till hvars aflönande stora penningesummor erfordras; statens jernvägsbyggnader och andra allmänna företag; statens hjälpsändningar till de af total missväxt och hungersnöd lidande nordligare trakterna af vårt land; alla dessa och mångahanda andra behofver hafva gjort, att statsinkomsterna blifvit otillräckliga till

betäckandet af utgifterna. För att fylla bristen har man nödgats upptaga utländska lån; men dessa måste småningom afbetalas, och slika afbetalningar jemte räntor erfordra ökade skatter från hela landet. Detta har dock varit för fattigt att i sin helhet kunna draga några nya skattebördor, och då dyliga beskattningar dessutom utan ständernas samtycke ej kunnat påläggas landets innevånare, har regeringen genom betydligen förhöjd tulltaxa sökt att göra sig större inkomster, hvarut i hon också lyckats. Men dessa förökade inkomster utgå ej från hela landet, utan endast från de bättre odlade delarne deraf, d. v. s. de delar af landet, som ännu äro mest välmående och kunna begagna sig af utländska förnödenheter. I detta afseende stå 10
Nyland och en del af det s. k. egentliga Finland främst bland alla Finlands landskaper, hvilket bland annat bevises deraf, att den af ständerna vid sednaste landtdag åtagna bevillningen i Nylands län inbragte nära en tredjedel af bevillnings summan för hela landet. Sålunda skatta detta läns innevånare, i förhållande mycket mera till statskassan än de öfriga länen, emedan dessas inbyggare ej förmå tillösa sig mer än högst obetydligt af utländska varor.

(n:o 33)

Vi hafva i det föregående sett, huruledes missväxtårena både direkt och indirekt menligt inverkat på jordbrukarens välbefinnande; att denna olycka icke allenast drabbat jordbruket utan äfven hela landets handel och industri, skola vi i det följande visa. 20

Man kan knappast göra sig ett begrepp om hvad ett missväxtår vill säga för ett helt land, äfven om detta ej är större än Finland med dess befolkning af icke två miljoner menniskor.

Redan ett enda korntal mindre än vanligt beröfvar vårt land en oerhörd inkomst; antage vi att årliga utsädet af spannmål utgör vid pass 700 000 tunnor, hvilket ej torde vara för högt taget, och att priset per tunna i medeltal är 15 mark, så förlorar Finland, genom att gå 30
miste om ett enda korntal, ej mindre än 10 miljoner mark; men nu har medelafkastningen under en lång följd af år nedgått till 3, 4 och 5 korntal under den vanliga skörden i bättre tider, och årliga förlusten således utgjort 30, 40 à 50 miljoner mark.

Lägga vi härtill, att landet, till följe af den dåliga kursen på utlandet i flera års tid (och det just under missväxtåren) fått betala alla utifrån hemtade förnödenheter med en fjerdedel eller tredjedel mera än annars, så är det lätt att inse, i hvilken betryckt ställning vårt land nu måste befinna sig, – ett land, som äfven under bättre tider varit fattigt.

Man har mångenstädes skylldt den allmänna fattigdomen på myntreformen, men detta är fullkomligt orättvist, ty myntreformen har tvärtom höjt landets penningetillgångar till deras rätta värde, eller det de hade innan kursfallet inträffade. Härom kan hvar och en öfvertyga sig, som köper en mjölmatta, ett skålpund kaffe eller någon annan utländsk vara, ty under det att t. ex. det ryska mjölet i Petersburg kostar 8 Rbl pr matta, säljes det hos oss för 24 mark – eller efter gamla räkningen 6 silfverrubel. – Sak samma med tyska och öfriga utländska varor, på hvilka ej tullen under sednaste år blifvit väsendtligen förhöjd. 40

Myntreformen har dock på sätt och vis framkallat en regeringsåtgärd, hvilken gjort, att penningen försvunnit ur rörelsen. Då myntreformen nemligen höjde vårt mynts värde med 25 à 35 procent öfver hvad det dessförinnan var värdt, skulle också arbetslöner och lifsförnödenheter m. m. bordt, så att säga, falla i pris, eller, med andra ord, hålla det gamla priset; men så blef det ej, utan beräknade man allt efter 4 mark per rubel, hvarigenom arbetslönen och lifsförnödenheter etc. 50

stego med 25 à 35 procent i pris, eller i samma proportion som ryska kursen föll.

För att förebygga ett slikt förhållande, började regeringen på allt sätt minska penningetillgången i allmänna rörelsen, hvilket blef ganska lätt, då det endast gällde att indraga de fordringar hon ägde hos landets köpmän och industriidkare, hvilka under de föregående åren ganska rikligen blifvit understödde med lån för utvidgandet af handel och industri. Denna åtgärd har haft åsyftad verkan, i thy att penningen blifvit en allt sällsyntare vara och – åtminstone i hufvudstaden och dess
10 närmaste omgifning – både arbetslöner och lantmannaprodukter betydligt fallit i pris.¹ En mängd enskilda konkurser hafva dock härigenom framkallats, ty då penningen försvunnit ur rörelsen, har hvar och en blifvit nödsakad att köpa endast det allra oundgängligaste, hvadan penningebrist, bristande betalningsförmåga, inställande af betalningar och konkurser blifvit följderna här och hvar.

Så snart enskilda kapitalister började märka, hvartåt det lutade med handel och industri, voro ej heller de ense att indraga sina utestående fordringar; dessa penningar förräntas nu i säkra banker på utrikes orter, eller ligga de oförräntade på kistbotten.

Ännu under fjolåret blomstrade trädvaruexporten temmeligen, och ganska mycket penningar kringspriddes i landet genom densamma; i år deremot ha köpmännen, af ofvan antydda orsaker, nödgats inställa sina trädvaruaffärer, och hafva på sin höjd exporterat gamla förråder. Ingen spannmål har naturligtvis kunnat utföras från ett land, som, för att ej hungra, sjelf nödgats köpa säd. Det är ej svårt att inse hurudan affärställningen i allmänhet under sådana förhållanden måste vara.

Orsakerna till penningens försvinnande ur rörelsen anse vi sålunda vara: *Jordbrukets vanvård och förfall, missvexterna, hvilka 6 à 7 år beröfvat landet omkring tvåhundramiljoner mark* i inkomster och tvungit oss att, till förekommande af hungersnöd och död, importera säd och mjöl för icke så få miljoner; slutligen genom dessa stora rubbningar åstadkommen osäker affärsställning på alla håll, hvilken nödsakat såväl Finlands bank som penningeägare att endast med största försigtighet låna ut penningar och å andra håll återigen draga in utestående fordringar.

Någon förbättring i dessa olyckliga förhållanden kunna vi tyvärr ej vänta förrän landet återigen välsignas med några fruktbara år, ty derpå beror allt. Vi få ej, såsom några förmena, lita på, eller vänta, att regeringen skall hjälpa oss med räntebidrag eller skänker, ty dertill har statskassan ej råd; ej heller skulle dermed något vara vunnet för landet i gemen, ty alla skänker från statskassan till landets innevånare är ej annat än att taga penningar från sin ena ficka för att stoppa dem i den andra.² Vi ha ej annat att göra än flitigt arbeta på jorden, förbättra vårt jordbruk, lefva indraget och sparsamt, samt så mycket som möjligt söka undvara utländska varor, på det våra små penningetillgångar må stanna inom landet. Vi få likväl ej tro, att ett ända godt år reparerar allt; nej, det behöfves många, ty vi hafva ej blott att söka ersättning för hvad som under missvextåren icke influat, utan äfven att, genom flitig export, af utlännings återtaga hvad vi under dessa år nödgats betala
50 till honom för lifsförnödenheter och annat. Detta vill med andra ord

¹ Detta torde vara en af orsakerna till statsbankens indragningssystem.

² Det ända vi kunna och böra vänta af regeringen är bidrag till inrättandet af folkskolor, i hvilka vi och våra barn kunna lära att bättre sköta jordbruk och affärer.

säga: vi skola ej allenast lefva, utan äfven betala våra skulder. – Således *tålmod, sparsamhet, flit.*

59 MED ANLEDNING AF EN ARTIKEL »OM MYNTREFORMEN I FINLAND» I N:O 209 AF RYSKA TIDNINGEN GOLOS.

Finlands Allmänna Tidning n:o 189, 16. VIII 1866

Bland de Ryska tidningar, som nu och då sysselsätta sig med Finska förhållanden, såsom det synes hufvudsakligen i afsigt att visa obehörigheten af, att Finland har sin egen författning, sina lagar, sin förvaltning skilda från Kejsardömet, och för att med anledning häraf mot Finnarne uppretta sina läsares sinnesstämning, har på senare tid »Golos» (Rösten) börjat intaga ett framstående rum.

Detta blad har äfven i vårt nuvarande myntväsende funnit ett föremål för klander. Förut hafva de ryska tidningarne mera beklagat vår olycka att ega metalliskt mynt, dervid begagnande de förvända uppgifter om landets penningeförhållanden en härvarande tidning¹ meddelat. Väl återopas ännu samma uppgifter i senast hitkomna nummer 209 af Golos. Men hufvudsak är dock numera att visa myntreformens så att säga politiska oberättigande och dess skadlighet för Kejsardömet.

Det är troligen fåfängt att här vederlägga Golos' anföranden. Ty äfven om vederläggningen kommer till dess redaktions kunskap, medgifva dess politiska opinioner en motbevisning ingen giltighet. Finland skall till tvångskurs mottaga det Ryska pappersmyntet, emedan man i Kejsardömet måste mottaga det. Mot ett sådant axiom kan ingen bevisning föras. Likväl kan det anses för enskyldighet att framlägga fakta, hvilka hos mera humana och billiga Ryssar kunna motarbeta verkningarne af vissa Ryska tidningars till politisk fiendskap ledande framställningar.

Vi upplysa då för det första, att Finland icke har något eget mynt, utan att, såsom senaste myntförordning lyder, Ryska silfverrubeln med dess underafdelningar såsom rikets allmänna mynt skall fortfarande vara äfven Finlands. Ryska rubeln silfverfihalt utgör alltså normen för allt mynt i Finland. Rubelstycket, 50 kopeks- och 25 kopeksstyckena måste till nominelt värde mottagas icke blott i kronans kassor och Finlands bank, utan äfven i all enskild liqid. Ett försök gjordes att i rörelsen bibehålla äfven det underhaltiga Ryska silfvermyntet till nominela värdet. Men detta försök måste misslyckas, emedan mängden af sagde myntslag kunde obegränsadt ökas genom invexling från Kejsardömet. Det föll derföre i den enskilda rörelsen äfven under sitt verkliga värde och tvångskursen derå måste upphävas².

¹ Det är H:fors Tidningar, som återopas. Tidningen vårdade sig icke om, att införa den rättelse i dess origtiga kalkyler, som meddelades i detta blad n:o 132, förrän den dertill föranleddes af deras upprepande i Ryska tidningar. Redaktionen fick då ännu icke reda på, hvarför det i omlopp satta sedelmyntet skulle betraktas såsom en Bankens tillgång. Men härom hvar det ju alls icke fråga, utan om den valuta, som utgått ur landet. Och valutan i cirkulationen får väl räknas såsom behållen.

² Golos yttrar några ord om detta mynts användande. Vi kunna upplysa, att endast 350 000 rubel deraf stannat i Banken och i kassorna. Det har erbjudits åt Ryska Riksbanken, men har der icke blifvit emottaget. Det måste derföre säljas till pris, som kan erhållas. Men ingen del deraf har i Myntverket blifvit nedsmält, undan-